

De Rabobank in China

Bank gebruikt ondeugdelijke argumenten. Slecht voor het imago van de bank, en voor MVO in het algemeen.

Zakendoen in China is ethisch problematisch. Je steunt er immers in zekere mate een overheid mee die op allerlei manieren mensenrechten schendt en elementaire vrijheden van mensen niet respecteert. Het dilemma of je wel of niet in China zaken kunt doen, en zo ja, op welke manier, is aan de orde voor elk bedrijf, maar speelt nog duidelijker voor een organisatie die zich maatschappelijk verantwoord noemt.

De Rabobank is zo'n organisatie. En ze neemt haar verantwoordelijkheid zeer serieus. De bank heeft bijvoorbeeld een ethische commissie die over allerlei dilemma's nadenkt, keuzes maakt en beleid formuleert en dat alles ook nog openlijk publiceert op de site van de bank. Kortom, de Rabobank is een organisatie die het vaandel MVO niet alleen uithangt voor pr-doelen, maar van de uitgangspunten van MVO ook echt werk maakt.

In een brochure uit 2006 probeert de bank haar indirecte en directe activiteiten in China te verantwoorden. Het eerste argument dat de bank noemt is dat er inmiddels een brede consensus is over ondernemen in China: het kan, zolang een bedrijf zich houdt aan internationale afspraken over mensenrechten.

Daartegenover zijn tenminste twee tegenargumenten te stellen. Het bedrijf mag dan wel zich houden aan mensenrechten, maar het dilemma is juist dat de Chinese overheid dat niet doet. Bovendien valt de stelling dat er een brede consensus is binnen de argumentatieleer in de categorie drogredenen: dat anderen iets vinden ontnemt je nooit van

de verantwoordelijkheid om zelf een standpunt in te nemen.

Het tweede argument dat de bank oppert is dat aanwezigheid van de bank, en andere westerse bedrijven, kan bijdragen aan verbetering van de mensenrechtensituatie in China. Een argument dat ook werd gebruikt in de discussie over de Olympische Spelen. Ook daartegen kunnen verschillende zeer valide argumenten worden ingebracht. Bijvoorbeeld dat je niet alleen moet kijken naar mogelijke gevolgen op langere termijn, maar ook naar geldende normen. Wil je als fatsoenlijke onderneming wel zakendoen met een dergelijk onfatsoenlijk regime? Het gevolgenargument op zich is ook discutabel. Ten eerste omdat de regering zelf profiteert en zelfs sterker wordt dankzij de westerse bedrijven, ten tweede omdat uit eigen onderzoek van de Rabobank - ook te vinden op de website van de bank - in de jaren daarna geen enkele verbetering geconstateerd is.

Het enige dat overblijft in het voordeel van de activiteiten van de Rabobank in China is dat de bank zich serieus inspant om voor haar eigen Chinese werknemers aldaar en voor die van de bedrijven die de bank financiert, de leef- en arbeidsomstandigheden te verbeteren. Maar de vraag is of dat opweegt tegen het eveneens bevorderen van het financiële welzijn en de machtspositie van het Chinese regime.

Dat de bank zich probeert te verantwoorden, is prijzenswaardig. Maar de argumenten die de bank gebruikt zijn ondeugdelijk en passen niet bij een organisatie die zich zo nadrukkelijk als maatschappelijk verantwoord profileert.

2010, Pierre Winkler